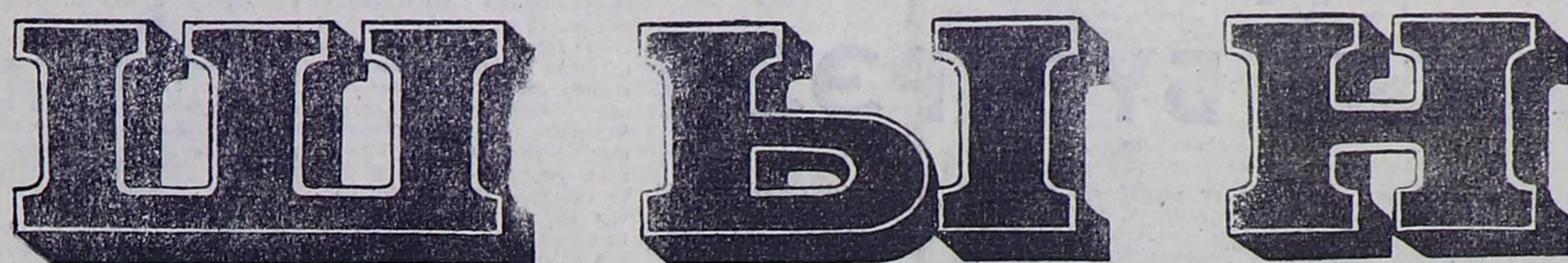

Где же он?

БАЙЫР ЧЕДИРИИШКИННЕРИ

Ат салган шагы 21.40 ± Садар өртээ 500 рубль.

кээрлеринде дөмей. Харын даа бистен дора байдалды черлер бар. Февраль айны шалыңын безин албаан боор дур.

Июнь 16 — Медицина
ажылдакчыларының хуну
БАЙЫР ЧЕДИРИИШКИННЕР

Бөгүн болза чер кырында
кижиге аянык чорук
болгаш бугуне мергежи-
биле боттарыны салым-чо-
куну боттарырыкка кижиге
бейганы байлаа. Чок кы-
жизини калкыштылы бол-
гаш амы-тыны дэст мекеме-
лары — ол дээрге, берге-лаа,
харын аагаргачыг-лаа үүле,
Аарыг кижилерге каяк-кыдык,
нигитилеге болгаш куруенге
аяктык чедирип шыдаар
аарга-шинекти эгилер. Чагай
ыяраалды көргүзүп, а муң-
гагдалды болууга эскерип
чүдөн-лаа берге. Шак ын-
дыг маалдырыг чорук бол-
гаш улук кузел-чүткүл чүг-
ле ындыг будуштун кижиге-
леринге чааяттыган.

Бистер бүгүдө боду-вус-
тун чуртталгавыстын иш-
тинде черге аарый берип бо-
лур-лаа болгай бис. Ынчан
чогуур үезинде болгаш мер-
гежилди эмнэшинин дүва-
зыс херек дээрзин билер бис.
Шак ындыг билилг бол-
гаш карак кызыл ажилган
турар эмчилер бисте. Булар
аралык кайтамчык илбиш-
пилгил эмпекчилерни чеже-
ни ол дээр.

Силерни күженишник-
килерин ачызында меле-
рин болгаш урттарык өлүр
чорук республикада кызы-
рылган. Тыянык чуртта-
кыс чоңунун ала-чаыаар
дээр чорук уламчылап ту-
рар. Эмнэшини-тенетигит

пиачиледерни чорулап ту-
рар.

Медицина аялдыкчы-
зында хуңучун бо чылыг
аарыштыгынын уушуну
толетишме чоктарык-бил
нарымааны чоруктаары.
Чогуу-ла бөгүн силерни
сеткил-хөөнүчү байырла-
ныг болуун дэст, байлалды
экижидер болгаш кылды
ыл болду дөт бүтү-ле чүве-
ни кылырын шыдаар ша-
амыс-биле орадаштышмы.
Шоолу-ла эвес четкиппей
бардымы. Ыналмазког чок
ку үеле айтырыг шийтири-
леттине бээр дээрзинге бузу-
р көрүнер. Ону силерге
азаап тур бис. А байырла-
байырла-ла болгай, Хамык-
тың мурунда калды камга-
лалыктын нигитилеге кая-
чаар-лаа аажок улук ролу-
го болгаш ону мурунуга силер-
ниң ачы-хаанынарага ту-
раскаалып, ону доктаалыг
турускан дээрзин утпа-
ужургап тур. А ол үени-лаа
берелерин-лаа черле кула-
лтапас.

Профессионал байырла-
нар-биле сеткилдик ханы-
зында силерге байыр че-
диршаан, силерге болгаш
силерниң өбүлгенерге ка-
дыкшылды, аас-кеженин, ча-
гай чорукту болгаш күш
ажылык чаа-чаа чедипши
килерини күзелим.

**ТЫВА РЕСПУБЛИКАНЫҢ
ПРЕЗИДЕНТИЗИ БОЛГАҢ
ЧАЗАА,**

Черниц кезини арбыдадыр

Л Е Р И

...аап- дыг. — Мындагы улуг, чымыш- тыгы аял-арыга калчак чет- тигип турар силер? — деп ай- тырышыкка, — Атам, азам думаларым, Кызылга дай- ларым Михаил, Виктор су- лал база бар. Дуза калар чу- зуусу-ла арбын — деп, Рим- ма бажында аржымал элип, хуумзурый аарак харыалды.

Деминде куштуг. Тек- тага безин четке эрге эме- жок калпастан олураган, ажаал арага буюн коюунуу безин хандыр шылдар ыш- кажыл! Черин өксөдилеп че- гереге үнүш-дүжүктүр бол- байн калчаар. Бодунун кызы- маккай күш-ажылы эчте түн- делерлери болур дээринге

ла каарлар-дыр — деп, Кы- зыл-лоод чугаалады.

Черин кежин арбылдары дээр деп, топ аял-ышче суудуккан кижилерини сран- бойдушту камгалаар дээр сеп- килин ожаал билип, оларга каттышпас аргавыс чок болду.

Арыг-Багы сумузунун аял- ирини чогу каскы аялдарын багай өзге доозун турарын ыш- каш чыккерткен безин көрүп болур. Ыңчалза-даа кижин- ки сепкилин өйүн чороруу, үр-ле сагыштан кравас чүүл- дер база бар. Чижээ, совхоз- тогу дирекцияга дыка улуту- куш үндүрүп турган дээрбе- хлөб бижырчар чер кылып ал- ган. Шалче баар электриш ту- гумун үзе кезип каапкан-би- ле олар беш ай дүргүздан аялздаван. Оорлар ыры- ный денден барган. Совхозтун үлөсгелери дөрт бутазын ма-

бүзүрөлдөгү жижиния хун-
измрээктен хулумзүрү бөзүн
чанында турган жижиния сеп-
киндя чылды кааптар чоржук.

— Араттарга ачмыр чүве
кылда боор. Уйгу-чымды чок
акжылал турар уругулр бо.
Пенсиаллар берзиниеси-лаа,
көрүп ораб эвес, дузалажып-
ла тур бис. Харалаан, мында
то баш шээр чүвенисти ко-
кайга тутусп алдыныс. Тагба-
га ачылчар-ла көшөй. Та чүңү
көрүп турар улуз — деп, Рим-
манын нези Наталья Дмитри-
евна чөгөн арак чугаалды.

— Иян буттук «коккалары-
мы» база бар болдур ийин —
деп, Осур-ол Дамба өөнүн
иштине «ушкакты».

— Часкы уестерде тайжыке
баары шуут хорулуг болгай.
Улуз өрттөр болганындан Пре-
зидентиби Шериг-оол Дизи-
жикович Ооржак Тывага он-
за байдалды чарлаан. Ол
за байдалды хажыкаткан ижи-
кериш шепкыс аргаарал ала-
бис — деп, Карым Тасович
медегелди.

— Бис ындыг хеметлерге
чүтлө байыр чедирер бис.
Төчтөгөклечилер каш чыл иш-
тында бо мынчар көзүлбөз,
өрт-куум-лаа болбаан чүве.
Бо чылан баштарын көдүрүп
кесилер. Хоорай таланынды
дешчилер хуннөр бүдүүчүлө
«Машарат»

шимага чүдүрүп алгаш, бил-
диныс угулг апагаран. Арыг-
Бажы сүт-бараан фермазын
иисктери буга чок артыкан. Арат
Дават Доспайын сес инези,
алдарды сытыгы Кара-ол
Туматтың чангыс инези оор-
лааш, коданарын куруглат-
каннар.

Совхоз чоонка чедир-лө ко-
жуунуң хамааңчон, Кызыл
хоорайын бөзүн картофель
иле хандарып турган. Ам
борбак-лаа картошказы чок.
Кош-Талла ногааа дика таар-
ымчалыг сугатгаг чөрө-
нөй, хоорай организми-лаа
га үлөп берикен. Он бөрүн-
га совхоз болу оорол брига-
дызындан организастаан, кар-
тофель, ногаа тараан болза
калдыг дээр. Ажы-төлүн чөм-
герин, алыс боттары толду-
доога чурттан, акша-төгөрик-
ле-лаа чедирип албас деп бе!

Черин кежини четтирер
дөшт уулдун, кечим черлер-
дөн өзгэртинис дүжүттү өс-
түрүп ап чоран бургунлары-
вастың таскычлар, эдегир, ам-
гыг үөин эң кызмак-к кий-
лери-биле денежик, күзүн,
дыкын харамнамай ачыл-
дар укуржук. Арыг агаарыг
Арыг-Бажынын ажил-ишчиле-
ринде аргалар бурун бар дэр-
зинге бузурел уулг.

Кежик-оол ЧӨРӨВ.

Медицинадагы ажилдагылар, Силерин профессионал байырдалнарга хол-баштыр чүрктүн ханымын байыр чедириншкнин кулуп аң көрүр.

Силертин харысалагыйт болгаш гуманий ажилынар-ың кө кө чүүлге — кижини маамырдылгана тураксаат-ыгычан, Силерин холдары-нарда — кижилерин салым-дуу. Ыңчангаш бистин чүр-тувуста калдыг-даа өт-бүле медицинала дорт хамаарыл-гудыг. Бистин калкышмы-ыстын камгалагына туу-ар силер бүтүлгө эң чаа-рай сөстөрүн богуң чугаала-ымын чылдаганын тургус-тунган. Бо чагаай соруганы ботандарыны бисе силер дү-нүк кө эмнелелерде, божу-дулга бажынарында, поли-клиникаларда, лаборатория-ларда, аптекаларда, хан со-йуу кулар станцияларда му-ар-шылгак кө ажилдап ту-руу.

Силерин хей кезинер боунарыны айл-хей-херекте-синерин мастерлер бооп, понуңуң белик арын-чүрүүн, сүндүктелди чедип алган. Силерин, аң халаттыг ки-жилерин, дугайдына ыры-арын, шүлдүктүн чогаа-ныш, романнары биззес-шпилерде, кынарда көр-гүзүң турар. Силер ол чедип-пий толотпейти чедип ал-ган силер.

Медицина амгы үедө аа-шпалталгада таварышкан-ны билр бис, ол силерин бу-руунар өвөс. Медицина — чоңуң кезээ, чүртүгү кез-ээ, ыңчангаш ол чоңуңдан аңгы оналанамас укурлуг. Чүрт, республика көжүгү-көдүрүлгө, медицина баз-көдүрлүр.

Силерин негелделеринер-ни хандарың даш республи-каның дууртулгазы болду-нар-ла чүдүлдерин кылгы ту-рур. Эки чүдүлере илегең артаалы. Нигизин-белек бистин бүгү бөргөзөшкенинери-висти шың билеп көөрүңери-диделин. Гиппограттын дагыранга кеззөдө шыңчы болуңар! Чөргө чедип мө-гө-йүн, чүрктүң ханымындап чедиринш.

Кыска камгалагыны ажилдагычылар, силерге ка-дышылды, аас-кежикти ку-зелинсе, силерге болташ силеринч өт-бүлелеринерге бүтүлө чүве эки болуң!

**ТЫВА РЕСПУБЛИКАНЫН
ДЭЭДИ ХУРАЛЫ**

«Тыва Республиканың кыдык камгалалының алдарлыг аялдалкчызы» хүндүлүг атты тыгсыр дутайында
**ТЫВА РЕСПУБЛИКАНЫҢ
ПРЕЗИДЕНТИНИҢ ЧАРЛЫЫ**

Кыдык камгалалына ачы-хавыязымы болгаш хей чылдарга уре-түнелгил аялды дээш «Тыва Республиканың кыдык камгалалының алдарлыг аялдалкчызы» хүндүлүг атты:

Республиканың психиатрия эмгелдизинин өмчи-психиатры **Шаггалы Ооржаккыч БИЧЕ-ООЛГА**;

Өвүр кожуунда Саглыныч уластар эмгелдизинин кол мчизи **Валерий Николаевич КУУЛАРГА**;

Республиканың № 2 божудула багдыдыңны акушер-гинекологу **Надежда Шимитовна САТКА**;

Республиканың урулгал эмгелдизинин кол эмчизинин галакчызы **Православ Семеновна ПЕТЕНЕВАГА** тыгсыр.

Тыва Республиканың Президенти **Ш. ООРЖАК**.

1998 чылдың июнь 13.

№ 466.

Кызыл хоорай

Тыва Республиканың Президентизиниң Хүндүлел бижин-биле шаңнаар дугайында
ТЫВА РЕСПУБЛИКАНЫҢ
ПРЕЗИДЕНТИЗИНИҢ ЧАРЛЫЫ

Калык камгалагында ачы-хавыяга болгаш үр чылдарга үрүгүнчүлүг ачылды дээш Тыва Республиканың Президентизиниң Хүндүлел бижин-биле шаңнаары болаза:

Зинаида Николаевна КОКОРИНАНЫ — республика эмгелдизини эмиң-лаборантыны,
Нели Яковлевна ООРЖАКТЫ — республика эмнелгезини улуз-лаборантыны,
Дарый Саячатовна ОНДАРНЫ — Чөөн-Хемчик кожууун мисгелдизини эмиң сестраары,
Иван Михайлович НИКИТИНИН — хоорайда №1 болууда бажыкчыны эмиң-лаборантологу,
Тыва Республиканың Президентизиниң Ч. ООРЖАК

ЧАЗАЛГА

Хүнзүдүг Шериг-оол Ди-
ижикович!
Кызылда дөрткү ЧТК-нын
аштаар чери хоогайнын 8-
күш микроайтоонда 313
квартиралыг байжындын ту-
туу Тоолары-биле биске
каш-хоронгил-биле дүзэ ка-
гарын Силерден база катал
билээр ужура таварышты
билээр.

Амгы үедэ байжындын ту-
дугу тымка уламдыккан, ону
ту-гарышчы Арган акция үе
нок алганы. Бичарадыгы

КВАРТИРА
Тыва Р

Кызыл хоорукүскөмун ипи-
нативазын деткид база квар-
тираларын бүгү өртөз чы-
гыртыгы — Кызыл хоорукүс-
көмун КТК-ге бүрүн ө-
лөш, 1991 чылдын өртөк-
тер-биле алырга, бөгүне
чедир ул байжын капитал
салышкынчларын 56 хуу
шингээдил алган бис. Бо ба

ЛАЛ БЕ, ХООЗУН ААЗААШКЫННА
 еспубликаның Президентизи Ш. Д. ООРЖАК

жынын тудуун 1990 чылдын март айда эгелзэн, чурткачылары 1992 чылда квартираларге көжүрүп киер ужурул турган. Ол дугайы Кызылдын тудуг сомынаы болгаш Кызыл хооруксумнуун чанында КТК биле көрөлдө тодаргай айткан чүве.

Кызыл хоорайнын кууачи эрге-чагыргазы бо амырны шинтирлөвей ачтайгаарлаашкыныче кырыпкенин Силерге каш узынаынал, дуза көргүздө дилеп-лаа келген бис, чала-лаа албан эгузду чатынсы-лаа харындаан албис. Чөптуг чорук ка

БЕ?

се-
КА
сек-
ири? Кызыл хоорайнын бол-
гаш ТР-нин күсөкчи эрге-
чагыралары бисти мегелеп,
туругстуна берген байлалды
элип-чаарайнын хемчеге-
рин чүге албайн турары?
Бис ам чүпү манат турар
бис, квартиралары бе, азы
хооюн аязачыларынры бе?
Солунар дамчытыр ха-
ры бээрин дилеинис, чүге
дизе, бистин бажычыныкы
тудуун чүгө оон келир
удеген чурттакчылары эвес,
харын чуртталга тудуунун
галазы-биле «МММ»-нернин
теледилелдерине чүге хаара
тутунуп турар ТР-нин ес-
ке-даа хамаанылары хайга-
ралын улгандырып турар
атарган чүе.

Белүк чурттакчылар ат
салган.

ЧАЗАЛГА

чагыргазында
КУУСЕЛДЕНИҢ
БАЙДАЛЫ

Чеди-Хөл кожуунда 4-Чонун социал камгалагынын талазы-биле сонгаларлады болбас сорулгалаар дугайында Чазак докталаын кууседир талазды биле лээн хем чешелди ал чоруткан. 1995 чылдын август 29-та ТНУ Республиканын Чазак «Республиканын 1994-95 чылдарда чонуну социал камгалагыны өкжигиндириниң кол үнүмншикчидарының дугайында» докталаын бадьлаан турган. Ук докталады кууселдзин 1995 чылдын августта Чазак хуралына чыгаалажың көргөн.

Профессional байырлалы
нар-биле изиг байыр чедир

бишаа, Тываның чогууну кадыкшылы дээш амгы амы дыралдың бергелери турза жок, хамааты бедик мөзү нынарыңар-биле, бедик мергежилдиндер-биле чогунарың кадыкшылы дээш, чоңуң кадыгы чүүден-даа артың үелели деп чүвени бедик-биле медереп билиң, ол дээш туруптуг ажылдап турарыңарны чоргаарал-биле демдеглер тур бир.

Опанаас ОНДАР.
Республиканың кадык кам
галал, эм аймааның болган
техниктиг хандырылга сайы.
дының оралаччызы.

Э Ж И М - Ө Ө Р Ү М
Д У Г А Й Ы Н Д А

болзун дээш бар оран-саваг
улаштыр баяжичнары туг-
тургулаан, хөп суур чер,
шинчигде чорудар амбула-
торияны, урулгар салбыры,
лаборатория чери, улуг га-
рак. Эмчилерге чуртталга
баяжык кылдыр баяжыкны
база туттурган. Ычпач
көргө болуңуң талазындан
ажылдакчыларын ажил-
даарыңа, чуттаарыңа таа-
рымчалыг байдалдарына та-
гуузуп берип турары оон кес-
ку.

Чаа эмнелге тудуу дээш
эмчинийң кирбээн чери чок,
ам дөмей-ле хей! Бис чеген-
ген олурар бис. Эмнелге
боду шаа-биле дузалал
ажыл-агыйлыг, каш шээр
малын көрөкчүлүгү тудуу

малды, хиванар туура
тур. Огородка картофелди
чылдыңна тап турар.
Эмнелениң чыңаа союлга-
зы — эмнээштин болга-
аарыгыны баш удур эм-
нэни, болдуруш, Бо ай-
тырылганы эмчи кичээ-
лини сыйып турар. Ай са-
нында суурлагы унуп, эм-
чи шийчилгезин эрттирип
турар, ол чорааш чоңга лек-
ция, бөсөданы чорудуп ту-
рар. Бо бүгү чүүлөр эмчи-
ниң база карк кызыл ажы-
лының түйнели деп билип
турар мен.

Бистин эмнелетде бирин катаргынын эмчилери чога эртем-билигин, ачы-дуу-зан чеширин турар. Дозин эртемнин эмчилерден: Н. К. Давыд-сол, Р. О. Монгуш, З. Д. Монгуш, В. Ш. Донгак, З. Ш. Тава-жап олар база ажылынга бердинген, юнушун кадыг дашт амыр-дынч чок аксет-килдиге ажилдан чонуулар Бистин араныста, хой чылдарда ажилдан чоругу, ажылынга бердинген ортумак эртемнин эмчилерин база мактап турар бис.

Лариса КОМБУ.
Эмчи..
Өвүр кожуун.

КАЯА ЧЕТНЭЭН ДЭЭР СИЛЕР

ноябрьк хоорайларга болгулаан зона маргылдааларына доктаамал кирижи келген. Алексей Чадамбаевич боду спорт мастеринге кандидат.

1995 чылда Тиилелгенин 50 чыл оюнга тураскааткан Барыин-Хемчиктин Хонделен — Кызыл деп чалаг чарын марафонунга Чаа.Хел

козундан 12 кижи состав-
тыр команда кырышкан.
Оларын 5-и А. Ч. Маады-
нын өрөнүкчүлүгүн болган.
Команданын капиталы кыл-
дыр башкыны сойгоон. Ол
чада чарышка чаа-чөлү-
көр 1-ги черге унген. Ичкан
быр дугаарында көк баштыг
Анычкый Маады баштаган
болук спортчуларынч «Хур-
сат» стадионуна манжа-
ныг кирип келгенин ном-
учулар сактыр боор.

Хундулук хоочун ажал-
гайгыны, спортчу чедишпи-
кинери даш дыка хой
шаннол-маталдын эилек-
чи болуп, 1978 чылдан
бо верге чедир ол 4 катан а-

Эрткен чылда күш-ажал дин 23 хоочуннуң курорттарга дыштанганныр. Кожуунун чыгырга чери уруглардын чайгы дыштангылазын организастыг эрттирген. Ара кагынган «Металлург» пионер лагерин ажал чын коллективтердин куужу биле септэн база комбинаттың профлакторийнин уруглар дыштангы кылдыр берип кылган. Анаа нинти эл биле 240 уруглар дыштанганныр.

Сөөгү үсө эл-не берг
байдалда кожуунун кедө
ажыл-амы азылдамчылары
таваржы турар. Олар ай
айы-биле акна-шалын албас
таап, Кышкы үдө кездэни
пичилери колдуу-ла ажы.
чок арттарлар. Ычангаш
кожуунун чагыра чар ажы.
чок ол кедө пичилерг
ажыл тьп бээрэниг хемчөг
ай турса-да, ындаг ажы
чедир кылдыманмаын чу
гаалар апаар. Кожуунд
чону ажыла тургузарыныг

төүндө 423 киши санатын
нып турар. Бир эвес оору-
нык кырынга көлөз суурлар-
да ажил чоктарына кадар
болза бо сан-чуратай оон-
көүлөүдөр. Эрткен чалгыт-
дургузунда 137 ажил чок-
тары ажилла хаара туткан.
соларнын иштинден 52 ажил
чоктарга 3 млн. хире рубль-
диз материалды дууазыны
чидирген. Бола бүгү берге-
байдалдарын түшүндүндө
чонуну демографтык байдал-
ды бергелен, 1994 чыл-де-
дениэрге, бо чылын бичи-
уургуларын олуп хораар ч-
руу ескен. Оларнын ишти-
де өкпө, от, кодуу аарыгла-
ры көүлөүдө,

Шак ындыг берге байдалдан уштунары дээрге-ле кожуунуц албан черлеринин организацияларының удуртучуларының дээштит хем чеглерни алырын негеп турар.

Любовь КАРПОВА.
Чеди-Хөл кожуунуу ча-
гырга даргазының ора-
лакчызы.

тестация өрткөн. Мынчага дээр аял «Дээли категорияныц башкычы» деп белгилэти тыгыспааны элелитин Сураан дынаарымда, ол дуагыиыла Оөрөдилте яамызыла баылал кван дээр аял кожуунда ол ам-лаа келбэн бооп турар. Тыва Республикага күш-куультары болган спортту сайзыралдырымга оон кирген улуг куулу улуг. Кожуунда аянты койомин бөлү бакпалаан коллектив А. Ч. Маалтин «ТР-тин күш-куультары болган спортучулар алдарын ажыдакчыны» деп чындудат атын тыскыр дугайин да документини күреспот комитетизге киргелгендээр база алын өзрте берди. «Дигир-дигир» чыгарас, бо чыгаа чоочумчун кулаанд пагла четкен болвунин, Мейя двуренин турар бо айтырын курнуенин дугайи комитетизге дарий иктирилен бэррин биле артым.

Маалин-оол СААЯ

Маадыр-оол СААЯ

Телевидение

ИЮНЬ 17

РНТ, БИРГИ канал

6.30 ТЕЛЕЭРТЕН.
9.30, 12.00, 15.00, 18.00, 00.05
МЕДЭЭЛЕР.
9.40 «Тропиканканың чажы-
ды».
10.25 Чүү? Кая? Каян?

11.30 Аялганы тып.
12.00 Мультфильмдер.
12.20 «ДЕЛЕГЕЙ». Медици-
на допчулалы.
13.10 «Мен — орус солдат
мен».
15.10 Пресс-экспресс.
15.20 «Диним чүректит ры-
дарь».
15.45 Марафон-15.
16.00 Сылдыстар шагы.
16.40 «Эден болгаш оон
өөрү».
17.05 Джэм.

«Шын» солун неделя дургузунда телекөрүкчүлөргө (Июнь 17 - ден 23 - ке чедир)

17.30 Спорт чеди хонукта.
18.20 «Тропиканканың ча-
жыды».
19.10 Килян түлүк.
19.35 Аялганы тып.
20.00 Бир эвес...
20.45 Тамчыктыг удуңар,
чаштар.
21.00 УЕ.
21.45 «Херек кырында элде-
тиг-даа». Т/с.
22.45 Мурунда болгаш соон-
даа...
23.35 Бут бөмбүүнүң дуга-
йында допчулалы.
00.25—02.15 «Кижиниң чаас-
кааныртай үнү». Уран-
чечен фильм.

НИИГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
7.30 «Дон Кихот». М/с.
8.00, 12.00, 15.00, 00.00 МЕ-
ДЭЭЛЕР.
8.15 Бөгүн...
8.25 Ажыл-ишчи Россия.
8.55 Орус лото.
9.35 «Санта-Барбара». Т/с.
10.25 Ретро-шлягер.
10.55 Янзы-бүрү оюннар.
11.45 Фольклор фестивалы.
12.20 Хоккей. Стэнлиниң
кубогу дээш.
14.15 Мультфильм.
14.25 Ажыл-ишчи Россия.
14.55 Шимчeves хөрөңги са-
дым.

15.20 Бут бөмбүү. Европа
чемпионады. Россия биле
Германиянын шилиндек
командалары ойнаар.
17.10 Иванов, Петров, Сидо-
ров болгаш эскелер-даа.
«ТЫВА» канал
18.05 Уругларга фильм.
18.35 Утундурбас школам.
19.00 МЕДЭЭЛЕР. Тускай
ундургуле.
19.25 ТЫВА ЧЕРДЕ. Тускай
ундургуле.
19.50 Коллаж.
«РОССИЯ» канал
20.00 МЕДЭЭЛЕР.
20.25 «Санта-Барбара». Т/с.
21.25 Шляпаңар ужулбаңар.

Бистин эргим, ынак, хүндүлүг ачавыс Балдаң Чыр-
так-кыскач КУУЛАР июнь 15-те — бөгүн 70 харлап
турар. Ачарыстың амыдырал, ажыл-ижи чер-биле хол-
башкан, Чөөн-Хемчик кожуунун Чыргакы сумузунуң
хоочун тракторизи, амгы үеде хүндүлүг дыштанылгала.
Ол «Күш-ажылдың хоочуну», «Күш-ажылга шыгдалар»,
«В. И. Ленинниң 100 харлааны» медалдарын эдилек-
чиин.

Ачавыс аавыстың идеялгиди чөлөңгичи, беш кыстың,
оолдун төлөтпиг алазы. Ажы-төлү, бистиниң дээш олу-
орбас, чылдын чытпас, амыдыралга, ажыл-ишке хол-
башкан, калың-бергелерин ажып эртериниң оруктарын кой-
чуг эки билер.

Бедик хей-аыттыг, бергелерге торулбас эргим ачавыс-
ка байыр чедирбишаан, аас-кежикти, кың лег калдык-
шылды, узун назынын сеткиливи ханымзыдан күздөйис.

Өөңү ишти СендеИмаа Шыктыг-оолонна, Бай-Тайга-
ның Кара-Хелде, Чөөн-Хемчиктин Чыргакыда уруг-
лары Зина, Коста, Айбек, Алтын-Ай, Кара-кыс, Уран,
Омак, Октябрина, Айгуля, Артыш.

ЧАРЛАЛАР

АНГЛИ ДЫЛ ШКОЛАЗЫ

Тываның Күрүне университетин даштыкы дыл
кафедразынын чанында Англи дыл школазынче
телевирлиг хүлээп алышкынын чарлап тур. Тыва
дыл болгаш чогаал, англи дыл башкылары белет-
кээр салбырга көдөш школа дооскан база даштыкы
дыл өөрөнмэн абитуриенттерин конкурс езугаар
хүлээп алыр.

Дужаар документиер:

1. Школа доосканынын дугайында аттестат.
2. Кожуунарнын өөредилге килдистеринден би-
жик.
3. 6 фото-чурук (3х4).
4. Эмчи шынылгазы.
5. Эр улуска — шериг биледи.

Документтерини 1996 чылдын июнь 20-ден июль
15-ке чедир хүлээп алыр. Документтерини хүлээп
алганы дээш, университеттин кассазынга 80000
рублди төлээр.

Киреринин экзаменнери: тыва чогаалга чогаа-
дыг, даштыкы дыл кафедрасынын башкылары-биле
чугаалажышкын (собеседование) хевирлиг кыл-
дыр эртер. Экзаменнер июль 17-ден эгелээр.

Конкурсту эртеркен университеттин ректору-би-
ле керээ чарар, 4 млн. 500 муң рублди август
20-ге чедир төлээр.

Документтер хүлээп алыр комиссиянын адреси:
667000. Кызыл хоорай, Ленин кудумчузу, 36.

КУДЕР ООРЖАКТЫН КУБОГУ ДЭЭШ

Улуг-Хем кожуунун санэпидхайгаарал төвүнүн
санитар эмчизи, кожуунун шыырак спортчулары-
нын бирээзи чорашан Күдөр Шумбуевич Ооржак-
тың кубогу дээш футбол марылдаазы, спортчу
оюннар 1996 чылдын июнь 21-де Шагаан-Арыг
хоорайга эртер.

Улуг-Хем, Барың-Хемчик, Чөөн-Хемчик, Сүт-
Хөл кожуунарнын болгаш эске-даа черлерин
командаларын аңаа киржиринче чаладывыс. База
ол ышкаш эмчинин чангыс классчыларын, кады
ажылдап, өөренип чорашан эш-өөрлерин Шагаан-
Арыгже келирин чалап тур бис.

Шагаан-Арыгнын спортчулары, Күдөр
Шумбуевичиниң чоок кижилери, төрөл-
дери.

1966 ЧЫЛДЫҢ ДООЗУКЧУЛАРЫНГА!

Шагаан-Арыгнын № 2 школазынын 1966 чылда
доозукчуларын июнь 21-де 10 шакта школа чанын-
га чыгырыңар чарлап тур.

Кижилеруздөн-не дадывыр — 50 муң рубль.
16 шакта кинотеатрга Анатолий Сереннин удур-
тулгазы-биле концерт.

Оргкомитет.

Тыва Республиканың Күш-культура болгаш спорт тала-
зы-биле күрүне комитети Хандагайтың уругларның спорт
школазынын директору тыва хурешке Россиянын спорт
мастери

Кара-оол Донгакович
ШАГДЫРЫН
Ур аараанын соонда амыдыралынын 48 харлында
электен мөчөөнни дыңнапшышаан, өг-бүлезинге, төрөл-
деринге, чоок кижилеринге ханы кажыдалды илер-
гейлеп тур.

Өвүр кожуун чыгыргазы Хандагайтының элэди уруг-
ларның спорт школазынын директору, спорттук национал
хевирлеринге болгаш самбо хурешке спорт мастери, тыва
хурешке республиканың каш дакпыр чемпиону

Кара-оол Донгакович
ШАГДЫРЫН
Ур аараанын соонда, амыдыралынын 48 харлында
электен мөчөөнни дыңнапшышаан, өг-бүлезинге, төрөл-
деринге, чоок кижилеринге ханы кажыдалды илер-
гейлеп тур.

Өвүр кожуунун өөредилге килдизи, Хандагайтының
элэди уругларның спорт школазы, школачылар бажыны
Россия Федерализынын спорттук национал хевирлерин-
ге, самбо хурешке спорт мастери, тыва, самбо, хостуг ху-
решке республиканың каш дакпыр чемпиону Хандагай-
тының спорт школазынын директору

Кара-оол Донгакович
ШАГДЫРЫН
аар арааш, 1996 чылдын июнь 13-те мөчөөн-биле хол-
баштыр өг-бүлезинге, төрөлдеринге, чоок кижилеринге ха-
ны кажыдалды илергейлеп тур.

Эрзин кожуун чыгыргазы, орук септелге-тудуг участо-
гунуң коллективни кожуунун орук септелге-тудуг участо-
гунуң начальниги
Анатолий Саввич
ОЮНУН
озал-ондакка таварышкы мөчөөн-биле оон өг-бүлезинге,
төрөлдеринге, чоок кижилеринге ханы кажыдалды илер-
гейлеп тур.

Агар саны: КБ «Тыва кредит». № 363906,
корр. сч. 700161629, МФО 49304729. ИНН — 1701008465.

ИЮНЬ 18

РНТ, БИРГИ канал

6.00 ТЕЛЕЭРТЕН.
9.00, 12.00, 15.00, 00.00 МЕДЭЭЛЕР.
9.15 «Тропиканканың чажы-
ды».
10.05 Бир эвес...
10.45 Золушкага балга.
11.50 Аялганы тып.
12.10 «ДЕЛЕГЕЙ». Бистер
болгаш рынок.
12.60 «Кымыл Бөртчүгөш
дугайында». 1-ги, 2-ги се-
риялары.
15.15 Пресс-экспресс.

15.20 «Дидим чүректит ры-
дарь».
15.45 «Хөгүлгү КВАМпаниа»
кваретте.
15.55 Мультитроллиа.
16.10 Хуулаазынар, азы
Синема.
16.40 «Эден болгаш оон
өөрү».
17.05 ...16 харга чедир бол-
гаш оон-даа өрү назым-
лар.
17.30 Спорт чеди хонукта.
18.00, 23.10 МЕДЭЭЛЕР.
18.20 «Тропиканканың ча-
жыды».
19.10 Килян түлүк.
19.35 Аялганы тып.
20.00 Тема.

20.45 Тамчыктыг удуңар,
чаштар.
21.00 УЕ.
21.45 «Шунтузу дээш төлээр
херек». Уран-чечен фильм.
23.30 Бут бөмбүү. Европа
чемпионады. Франция биле
Болгариянын шилиндек
командалары ойнаар.
01.35 — 02.05 МТУ-нун хөг-
жүмнүг программасы.
НИИГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
7.30 «Дон Кихот». М/с.
8.00, 12.00, 15.00, 00.00 МЕ-
ДЭЭЛЕР.
8.15 Бөгүн...
8.25 Ажыл-ишчи Россия.
8.55 Л-клуб.

9.40 Амлангыч чем үезинде
хөгжүм.
9.55 «Санта-Барбара». Т/с.
10.50 Фольклор фестивалы.
11.05 «Сожет».
12.20 Ретро-шлягер.
12.50 Баскетбол. НБА-нын
чемпиондарынын төңчү
оюну.
13.55 Долгандыргыдан бир
базым.
14.25 Ажыл-ишчи Россия.
14.55 Шимчeves хөрөңги са-
дым.
15.20 Иванов, Петров, Сидо-
ров болгаш эскелер-даа.
16.15 Мультфильм.
16.25 Месяцеслов.
16.35 «Кыргыңарнын хире-
шаа». Телешини.

17.40 Мультфильм.
17.50 Бодуңуң оюну.
«ТЫВА» канал
18.20 Тыва ТВ 30 чылгына.
Архив.
18.45 Чурттаар херек.
19.05 МЕДЭЭЛЕР.
19.15 Көдөш амыдырал.
19.40 МЕДЭЭЛЕР.
19.50 Коллаж.
«РОССИЯ» канал
20.00 МЕДЭЭЛЕР.
20.25 «Санта-Барбара». Т/с.
21.20 Водуңуңден бөдүүн.
21.55 Джентельмен-шоу.
22.30 Спорт-мөрей.
22.35 «Доскаар ары чиги-
ри».

21.55 «Доскаар ары чигири».
22.25 «Ойнаарактар бажы-
ныга олтурушкун». Уран-
чечен фильм.
00.30 Янзы-бүрү чылдарның
музыказы.
00.45—02.50 «Формула-1»
класска авточарыш тала-
зы-биле делегей чемпио-
нады. Канададан дамчы-
дылга.

УШКУ ПРОГРАММА

«РОССИЯ» канал

18.05 Камталал албан чери:
911.
19.05 Спорт-мөрей.
19.10—20.00 Л-клуб.

ИЮНЬ 19

РНТ, БИРГИ канал

6.00 ТЕЛЕЭРТЕН.
9.00, 12.00, 15.00, 00.00 МЕДЭЭЛЕР.
9.15 «Тропиканканың чажы-
ды».
10.05 Бир эвес...
10.45 Золушкага балга.
11.50 Аялганы тып.
12.10 «ДЕЛЕГЕЙ». Бистер
болгаш рынок.
12.60 «Кымыл Бөртчүгөш
дугайында». 1-ги, 2-ги се-
риялары.
15.15 Пресс-экспресс.

15.20 «Дидим чүректит ры-
дарь».
15.45 «Хөгүлгү КВАМпаниа»
кваретте.
15.55 Мультитроллиа.
16.10 Хуулаазынар, азы
Синема.
16.40 «Эден болгаш оон
өөрү».
17.05 ...16 харга чедир бол-
гаш оон-даа өрү назым-
лар.
17.30 Спорт чеди хонукта.
18.00, 23.10 МЕДЭЭЛЕР.
18.20 «Тропиканканың ча-
жыды».
19.10 Килян түлүк.
19.35 Аялганы тып.
20.00 Тема.

20.45 Тамчыктыг удуңар,
чаштар.
21.00 УЕ.
21.45 «Шунтузу дээш төлээр
херек». Уран-чечен фильм.
23.30 Бут бөмбүү. Европа
чемпионады. Франция биле
Болгариянын шилиндек
командалары ойнаар.
01.35 — 02.05 МТУ-нун хөг-
жүмнүг программасы.
НИИГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
7.30 «Дон Кихот». М/с.
8.00, 12.00, 15.00, 00.00 МЕ-
ДЭЭЛЕР.
8.15 Бөгүн...
8.25 Ажыл-ишчи Россия.
8.55 Л-клуб.

9.40 Амлангыч чем үезинде
хөгжүм.
9.55 «Санта-Барбара». Т/с.
10.50 Фольклор фестивалы.
11.05 «Сожет».
12.20 Ретро-шлягер.
12.50 Баскетбол. НБА-нын
чемпиондарынын төңчү
оюну.
13.55 Долгандыргыдан бир
базым.
14.25 Ажыл-ишчи Россия.
14.55 Шимчeves хөрөңги са-
дым.
15.20 Иванов, Петров, Сидо-
ров болгаш эскелер-даа.
16.15 Мультфильм.
16.25 Месяцеслов.
16.35 «Кыргыңарнын хире-
шаа». Телешини.

17.40 Мультфильм.
17.50 Бодуңуң оюну.
«ТЫВА» канал
18.20 Тыва ТВ 30 чылгына.
Архив.
18.45 Чурттаар херек.
19.05 МЕДЭЭЛЕР.
19.15 Көдөш амыдырал.
19.40 МЕДЭЭЛЕР.
19.50 Коллаж.
«РОССИЯ» канал
20.00 МЕДЭЭЛЕР.
20.25 «Санта-Барбара». Т/с.
21.20 Водуңуңден бөдүүн.
21.55 Джентельмен-шоу.
22.30 Спорт-мөрей.
22.35 «Доскаар ары чиги-
ри».

21.55 «Доскаар ары чигири».
22.25 «Ойнаарактар бажы-
ныга олтурушкун». Уран-
чечен фильм.
00.30 Янзы-бүрү чылдарның
музыказы.
00.45—02.50 «Формула-1»
класска авточарыш тала-
зы-биле делегей чемпио-
нады. Канададан дамчы-
дылга.

УШКУ ПРОГРАММА

«РОССИЯ» канал

18.05 Камталал албан чери:
911.
19.05 Спорт-мөрей.
19.10—20.00 Л-клуб.

ИЮНЬ 20

РНТ, БИРГИ канал

6.00 ТЕЛЕЭРТЕН.
9.00, 12.00, 15.00, 00.00 МЕДЭЭЛЕР.
9.15 «Тропиканканың чажы-
ды».
10.05 Бир эвес...
10.45 Золушкага балга.
11.50 Аялганы тып.
12.10 «ДЕЛЕГЕЙ». Бистер
болгаш рынок.
12.60 «Кымыл Бөртчүгөш
дугайында». 1-ги, 2-ги се-
риялары.
15.15 Пресс-экспресс.

15.20 «Дидим чүректит ры-
дарь».
15.45 «Хөгүлгү КВАМпаниа»
кваретте.
15.55 Мультитроллиа.
16.10 Хуулаазынар, азы
Синема.
16.40 «Эден болгаш оон
өөрү».
17.05 ...16 харга чедир бол-
гаш оон-даа өрү назым-
лар.
17.30 Спорт чеди хонукта.
18.00, 23.10 МЕДЭЭЛЕР.
18.20 «Тропиканканың ча-
жыды».
19.10 Килян түлүк.
19.35 Аялганы тып.
20.00 Тема.

20.45 Тамчыктыг удуңар,
чаштар.
21.00 УЕ.
21.45 «Шунтузу дээш төлээр
херек». Уран-чечен фильм.
23.30 Бут бөмбүү. Европа
чемпионады. Франция биле
Болгариянын шилиндек
командалары ойнаар.
01.35 — 02.05 МТУ-нун хөг-
жүмнүг программасы.
НИИГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
7.30 «Дон Кихот». М/с.
8.00, 12.00, 15.00, 00.00 МЕ-
ДЭЭЛЕР.
8.15 Бөгүн...
8.25 Ажыл-ишчи Россия.
8.55 Л-клуб.

9.40 Амлангыч чем үезинде
хөгжүм.
9.55 «Санта-Барбара». Т/с.
10.50 Фольклор фестивалы.
11.05 «Сожет».
12.20 Ретро-шлягер.
12.50 Баскетбол. НБА-нын
чемпиондарынын төңчү
оюну.
13.55 Долгандыргыдан бир
базым.
14.25 Ажыл-ишчи Россия.
14.55 Шимчeves хөрөңги са-
дым.
15.20 Иванов, Петров, Сидо-
ров болгаш эскелер-даа.
16.15 Мультфильм.
16.25 Месяцеслов.
16.35 «Кыргыңарнын хире-
шаа». Телешини.

17.40 Мультфильм.
17.50 Бодуңуң оюну.
«ТЫВА» канал
18.20 Тыва ТВ 30 чылгына.
Архив.
18.45 Чурттаар херек.
19.05 МЕДЭЭЛЕР.
19.15 Көдөш амыдырал.
19.40 МЕДЭЭЛЕР.
19.50 Коллаж.
«РОССИЯ» канал
20.00 МЕДЭЭЛЕР.
20.25 «Санта-Барбара». Т/с.
21.20 Водуңуңден бөдүүн.
21.55 Джентельмен-шоу.
22.30 Спорт-мөрей.
22.35 «Доскаар ары чиги-
ри».

21.55 «Доскаар ары чигири».
22.25 «Ойнаарактар бажы-
ныга олтурушкун». Уран-
чечен фильм.
00.30 Янзы-бүрү чылдарның
музыказы.
00.45—02.50 «Формула-1»
класска авточарыш тала-
зы-биле делегей чемпио-
нады. Канададан дамчы-
дылга.

УШКУ ПРОГРАММА

«РОССИЯ» канал

18.05 Камталал албан чери:
911.
19.05 Спорт-мөрей.
19.10—20.00 Л-клуб.

ИЮНЬ 21

РНТ, БИРГИ канал

6.00 ТЕЛЕЭРТЕН.
9.00, 12.00, 15.00, 00.00 МЕДЭЭЛЕР.
9.15 «Тропиканканың чажы-
ды».
10.05 Бир эвес...
10.45 Золушкага балга.
11.50 Аялганы тып.
12.10 «ДЕЛЕГЕЙ». Бистер
болгаш рынок.
12.60 «Кымыл Бөртчүгөш
дугайында». 1-ги, 2-ги се-
риялары.
15.15 Пресс-экспресс.

15.20 «Дидим чүректит ры-
дарь».
15.45 «Хөгүлгү КВАМпаниа»
кваретте.
15.55 Мультитроллиа.
16.10 Хуулаазынар, азы
Синема.
16.40 «Эден болгаш оон
өөрү».
17.05 ...16 харга чедир бол-
гаш оон-даа өрү назым-
лар.
17.30 Спорт чеди хонукта.
18.00, 23.10 МЕДЭЭЛЕР.
18.20 «Тропиканканың ча-
жыды».
19.10 Килян түлүк.
19.35 Аялганы тып.
20.00 Тема.

20.45 Тамчыктыг удуңар,
чаштар.
21.00 УЕ.
21.45 «Шунтузу дээш төлээр
херек». Уран-чечен фильм.
23.30 Бут бөмбүү. Европа
чемпионады. Франция биле
Болгариянын шилиндек
командалары ойнаар.
01.35 — 02.05 МТУ-нун хөг-
жүмнүг программасы.
НИИГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
7.30 «Дон Кихот». М/с.
8.00, 12.00, 15.00, 00.00 МЕ-
ДЭЭЛЕР.
8.15 Бөгүн...
8.25 Ажыл-ишчи Россия.
8.55 Л-клуб.

9.40 Амлангыч чем үезинде
хөгжүм.
9.55 «Санта-Барбара». Т/с.
10.50 Фольклор фестивалы.
11.05 «Сожет».
12.20 Ретро-шлягер.
12.50 Баскетбол. НБА-нын
чемпиондарынын төңчү
оюну.
13.55 Долгандыргыдан бир
базым.
14.25 Ажыл-ишчи Россия.
14.55 Шимчeves хөрөңги са-
дым.
15.20 Иванов, Петров, Сидо-
ров болгаш эскелер-даа.
16.15 Мультфильм.
16.25 Месяцеслов.
16.35 «Кыргыңарнын хире-
шаа». Телешини.

17.40 Мультфильм.
17.50 Бодуңуң оюну.
«ТЫВА» канал
18.20 Тыва ТВ 30 чылгына.
Архив.
18.45 Чурттаар херек.
19.05 МЕДЭЭЛЕР.
19.15 Көдөш амыдырал.
19.40 МЕДЭЭЛЕР.
19.50 Коллаж.
«РОССИЯ» канал
20.00 МЕДЭЭЛЕР.
20.25 «Санта-Барбара». Т/с.
21.20 Водуңуңден бөдүүн.
21.55 Джентельмен-шоу.
22.30 Спорт-мөрей.
22.35 «Доскаар ары чиги-
ри».

21.55 «Доскаар ары чигири».
22.25 «Ойнаарактар бажы-
ныга олтурушкун». Уран-
чечен фильм.
00.30 Янзы-бүрү чылдарның
музыказы.
00.45—02.50 «Формула-1»
класска авточарыш тала-
зы-биле делегей чемпио-
нады. Канададан дамчы-
дылга.

УШКУ ПРОГРАММА